

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rapportage foto RES- regio's

Gerard, Josien, Nienke, Pauline, Piet en Theo

Inhoudsopgave

- Inleiding
- Uitkomsten foto
 - Hoofdboodschappen
 1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking
 2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders
 3. Proces
 4. Inhoud
 5. Participatie
 6. Ondersteuning
 7. Financiële rijksbijdrage
 - Bijlage

Inleiding

- › Afspraak om 'foto' per regio te maken over randvoorwaardelijke zaken van RES-proces
- › Gesprekken met 30 regio's uitgevoerd in periode maart – half mei 2019
- › Foto is een momentopname, regio's zijn volop in beweging
- › Presentatie bevat stand van zaken, trojspunten en voornaamste uitdagingen in de regio's
- › Niet alle punten die worden genoemd in deze presentatie zijn verrassend te noemen. Voor de volledigheid zijn deze punten toch opgenomen in deze presentatie
- › Sommige uitspraken komen voort uit nog niet vastgestelde documenten (startnotities / plannen van aanpak). Deze documenten hebben wij in vertrouwen gekregen

Naam	Landsdeel
Theo	Noord
Gerard / Nienke	Noordwest
Pauline	Oost
Piet	Zuidwest
Josien	Zuid

Hoofdboodschappen

- › De sturing in de regio's is vooral een overheidsaangelegenheid.
- › Regio's zoeken naar hoe ze het beste de raden, staten en AV's tijdig in de - voor de regio passende - juiste positie kunnen brengen.
- › Alle regio's zijn op stoom met het RES-proces. De relatie tussen het RES-proces en de transitievisies warmte wordt steeds belangrijker.
- › Regio's kiezen een eigen breedte en ambitie in het RES-proces en –bod. Dit maakt het optellen en vergelijken van de RES-aanbiedingen een uitdaging.
- › De participatie is naar aard en vorm een enorme uitdaging en nog maar mondjesmaat op stoom.
- › De regio's ervaren dat de ondersteuning van het NP RES in deze opstartfase vooral uit informeren bestaat, terwijl er een toenemende behoefte is aan tijdig advies (niet voorschrijven).
- › Regio's doen een appèl op het Rijk om tijdig en niet bureaucratisch mee te financieren aan het RES-proces.

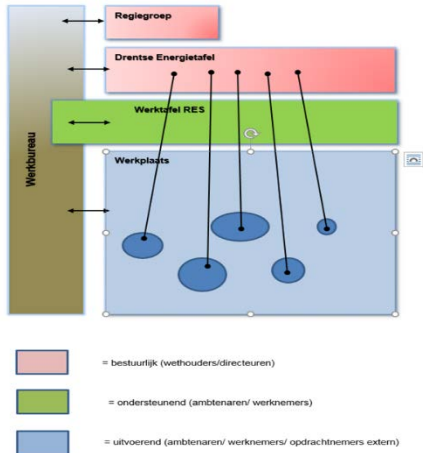

1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking

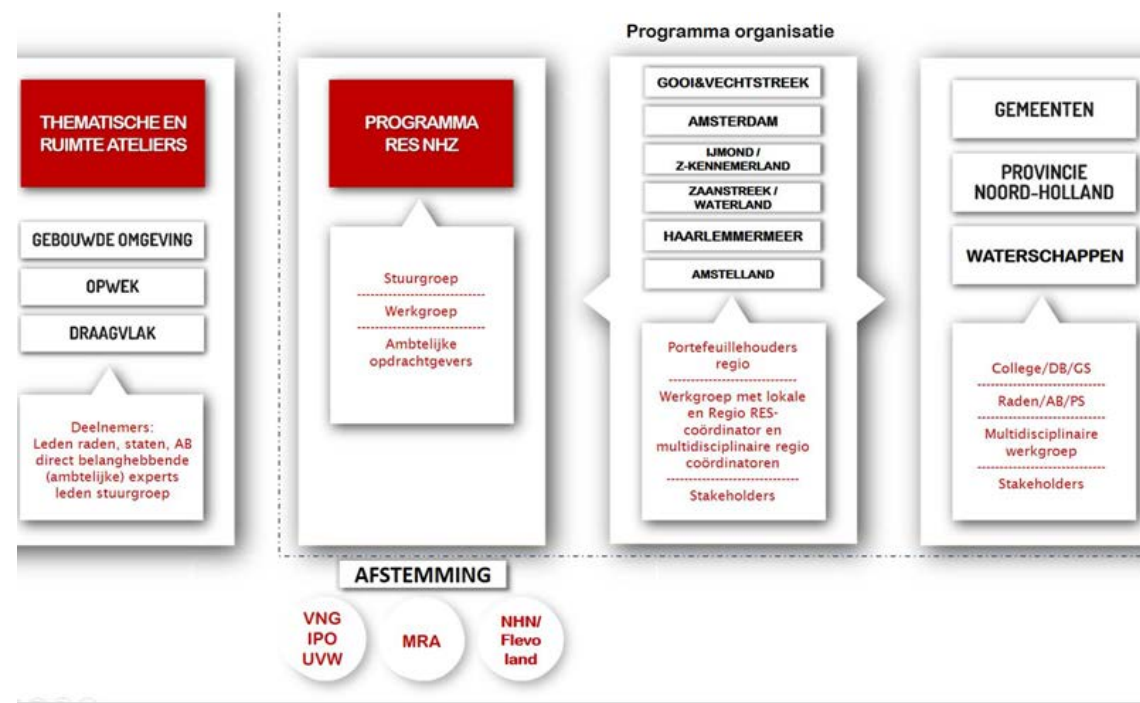
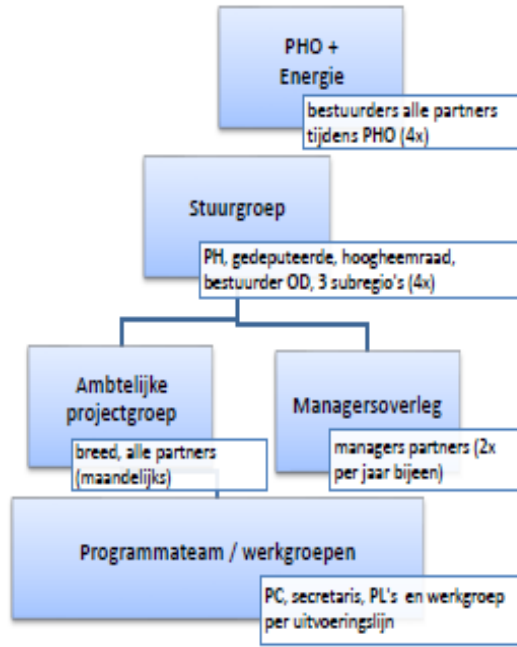
De **sturing** in de regio's is vooral een overheidsaangelegenheid.

Stand van zaken (1)

- › Alle regio's zijn bezig met het opzetten en inrichten van een projectorganisatie of hebben dit reeds afgerond. De structuur van de projectorganisatie verschilt tussen de regio's (zie volgende sheet). In algemene zin zijn er drie varianten te onderscheiden: RES-regio's maken gebruik van een bestaande organisatiestructuur, zij breiden een bestaande organisatiestructuur uit of zetten een geheel nieuwe structuur op.
- › De regio's Zuid-Limburg, Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord (en West-Brabant in mindere mate) bestaan uit meerdere sub-regio's, die gezamenlijk een RES-regio vormen.
- › In sommige regio's wordt het RES-bod een optelsom van verschillende sub-regionale of gemeentelijke RES-biedingen.
- › Alle regio's kennen een besluitvormend orgaan (over het algemeen stuurgroep genoemd) waar de daadwerkelijke besluitvorming over de RES plaatsvindt. De samenstelling van de stuurgroep verschilt per regio. Publieke bestuurders (gemeenten, waterschappen, provincies) zijn in elke stuurgroep vertegenwoordigd. In de meeste regio's (18) neemt ook een bestuurder van de netbeheerder zitting in de stuurgroep. In sommige regio's (5) hebben ook andere stakeholders zitting in de stuurgroep (zie twee sheets verder).

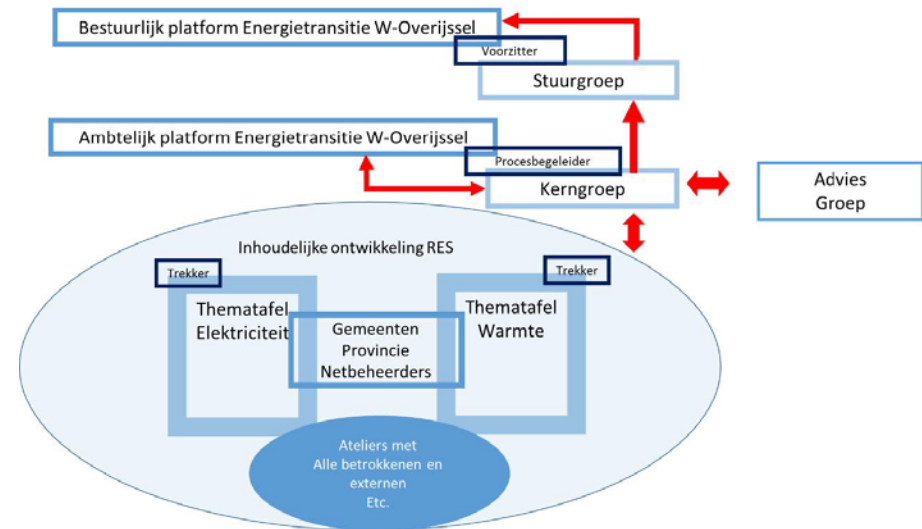
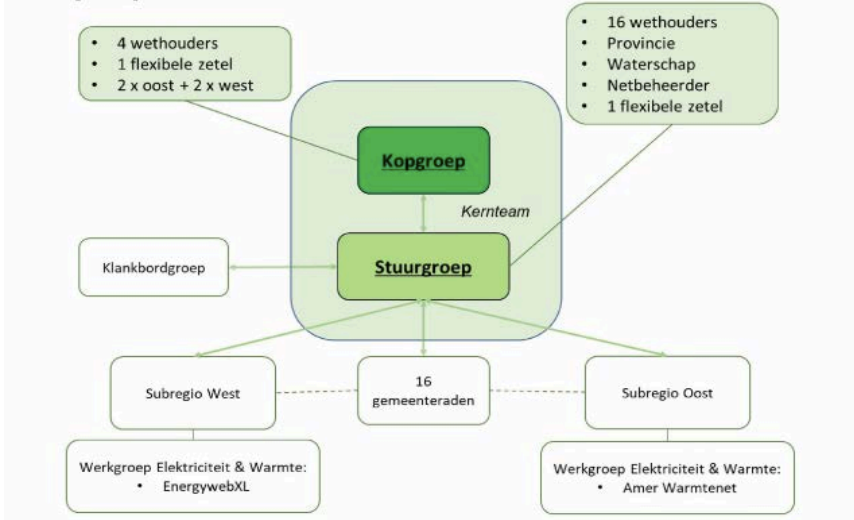

- = bestuurlijk (wethouders/directeuren)
- = ondersteunend (ambtenaren/ werknemers)
- = uitvoerend (ambtenaren/ werknemers/ opdrachtnemers extern)

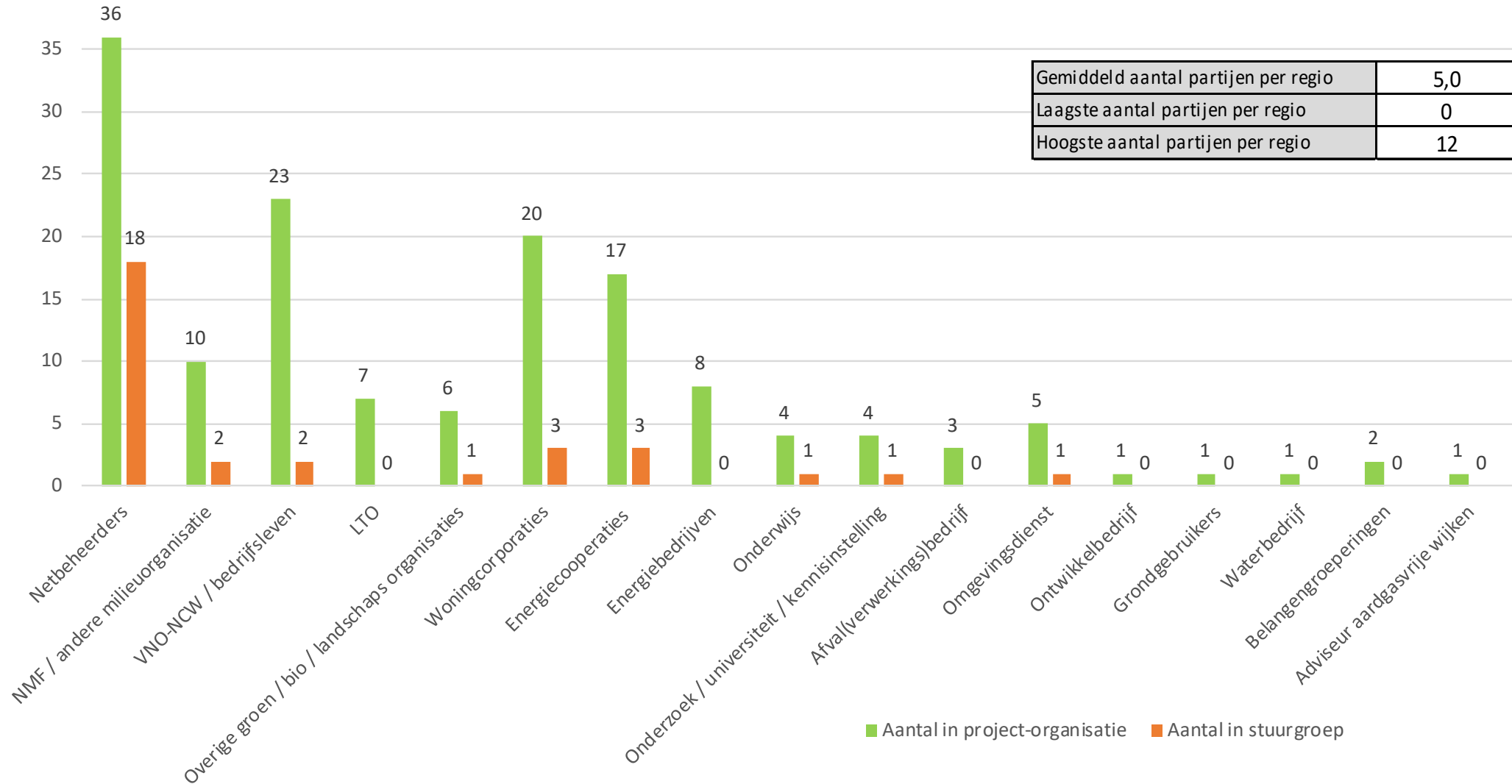
Voorbeelden RES organisatiestructuren

Figuur 5: Organisatiestructuur RES2030

Betrokken niet-overheidspartijen

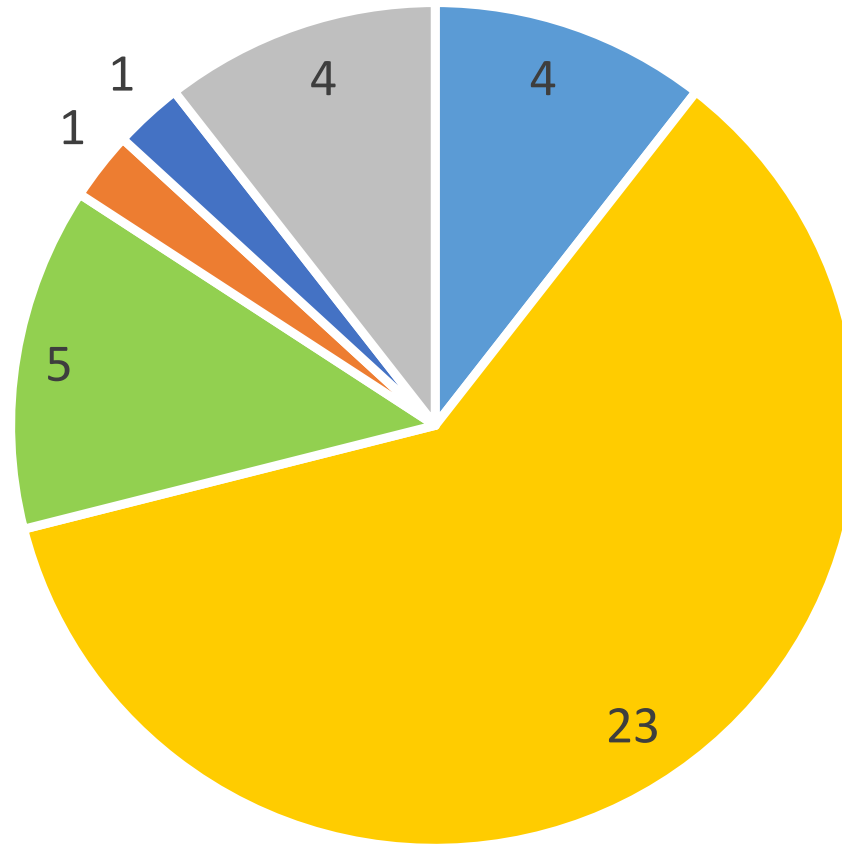
1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking

Stand van zaken (2)

- › In de meeste regio's is een groep van stakeholders vertegenwoordigd in de projectorganisatie. De manier waarop zij vertegenwoordigd zijn, verschilt sterk per regio. Soms nemen zij deel in werkgroepen, soms in klankbordgroepen, soms in taskforces etc. De status van deze groepen verschilt per regio. Opvallend is dat in Zuid-Holland (4 regio's) en Flevoland (1 regio) de Omgevingsdienst een actieve rol vervult in de RES. In andere regio's is de Omgevingsdienst niet genoemd als betrokken partij.
- › De ambtelijke trekkers van een RES zijn over het algemeen afkomstig van gemeenten. Daarnaast zijn trekkers afkomstig van de provincie, een waterschap, een regio-organisatie, een omgevingsdienst of zijn ingehuurd (zie volgende sheet).
- › In een aantal regio's zijn twee (of meer) personen aangesteld als trekkers. De redenen hiervoor zijn divers, genoemd is: het verdelen van werk, vertegenwoordiging in de trekkersrol van zowel provincie als gemeente, een combinatie van proces- en inhoudsdeskundige en vertegenwoordiging per subregio (zie volgende sheet).
- › De bestuurlijke trekkers van de RES-regio's zijn in de meeste regio's bekend. Over het algemeen zijn dit wethouders. Soms is de bestuurlijk trekker afkomstig van de coördinerende gemeente, soms juist bewust niet. In twee regio's is de gedeputeerde trekker. Ook komt roulerend bestuurlijk trekkerschap voor.

Herkomst ambtelijke trekkers

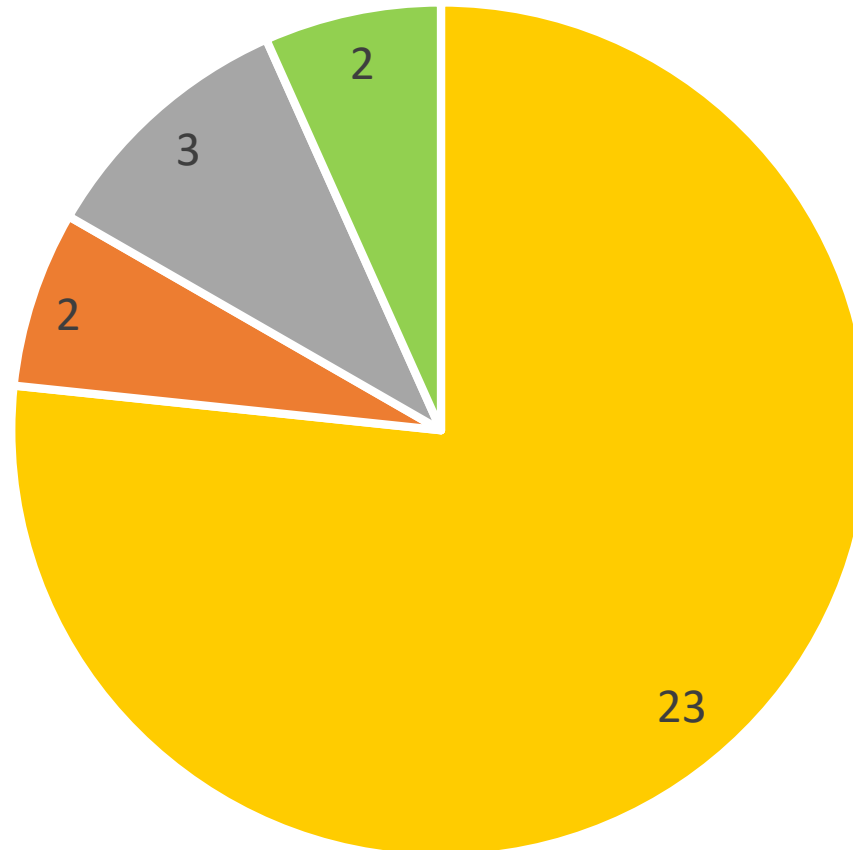

	Aantal
Alleen	24
Duo	4
Trio	2
TOTAAL	30

- Inhuur
- Gemeente
- Regio
- Omgevingsdienst
- Waterschap
- Provincie

Herkomst bestuurlijke trekkers

■ Gemeente ■ Provincie ■ Geen vaste, maar roulerend ■ N.t.b

1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking

Stand van zaken (3)

- › De rol per provincie in de RES verschilt. Soms is deze afwachtend, soms juist proactief en in sommige gevallen ervaren de RES-trekkers deze als niet duidelijk.
- › Waterschappen zijn in de RES-regio's minder prominent in beeld, met uitzondering van West-Brabant (de ambtelijk trekker van deze regio is afkomstig van het waterschap Brabantse Delta).
- › Over het algemeen is de samenwerking en verstandhouding tussen de decentrale overheden goed. Dit geldt echter niet voor alle RES-regio's.
- › Rijkspartijen zijn in geen enkele regio betrokken in de projectorganisatie.
- › Diverse regio's werken bovenregionaal of interprovinciaal samen. Drenthe en Groningen werken bijvoorbeeld interprovinciaal samen op het gebied van aanbesteding en onderzoek. Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid hebben gezamenlijk de organisatie van regionale werkateliers aanbesteed.

1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking

Troospunten

- › Een aantal regio's heeft in de startnotitie aandacht besteed aan escalatiemogelijkheden. Deze escalatiemogelijkheden treden in werking wanneer de (stuurgroep van de) regio niet in staat is om tot gezamenlijke besluitvorming te komen.
- › Regio West-Brabant kent een flexibele zetel in de stuurgroep. Iedere partij (van energiecoöperaties, tot dorpsraden tot bedrijven) kan hier periodiek een beroep op doen.
- › In verschillende regio's kent het bedrijfsleven een actieve rol in het RES-proces. Zo kent de Metropoolregio Eindhoven een taskforce waarin verschillende grote bedrijven (Signify, VDL, Heijmans etc.) vertegenwoordigd zijn. Deze taskforce heeft een actieve inbreng in het RES-proces.

1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking

Uitdagingen

- › Veel trekkers geven aan dat er sprake is van een gebrek aan capaciteit, kennis en/of kwaliteit bij gemeenten en/of op regionaal niveau.
- › Het vinden van een goede balans tussen het breed betrekken van partijen in het RES-proces en voortvarend opereren blijkt lastig, zeker gezien de korte tijdspanne. Het betrekken van veel partijen leidt over het algemeen tot een grotere organisatiestructuur. Een grotere organisatiestructuur betekent over het algemeen een langere doorlooptijd voor besluitvorming.
- › In diverse gesprekken komt naar voren dat het eigenaarschap voor de RES in de 'niet-trekkende' gemeenten soms lijkt te ontbreken.
- › Weinig regio's hebben in de startnotitie aandacht besteed aan escalatiemogelijkheden in geval van disputen binnen de regio.

2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders

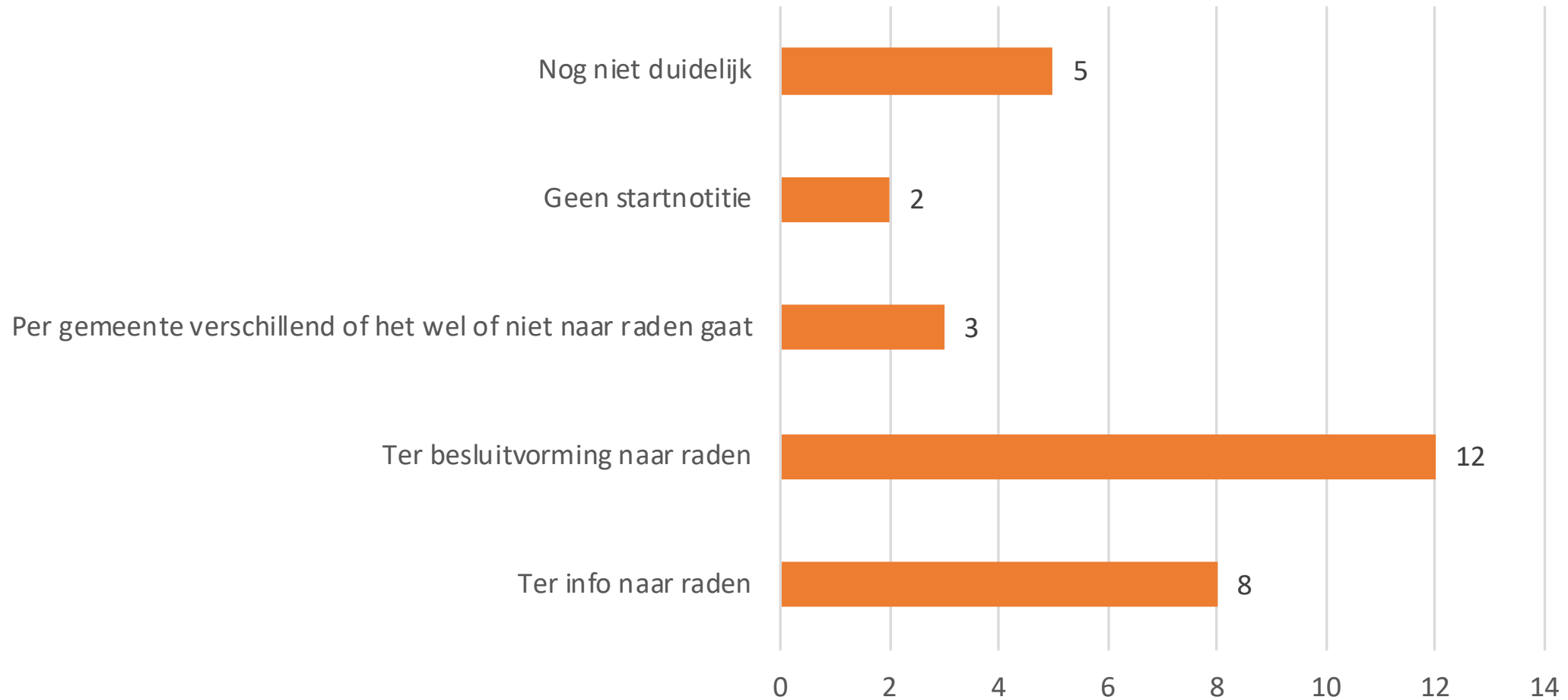
Regio's zoeken naar hoe ze het beste de raden, staten en AV's tijdig in de - voor de regio passende - juiste positie kunnen brengen.

Stand van zaken (1)

- › Op verschillende manieren wordt de volksvertegenwoordiging (raden, staten en AV's) betrokken in het RES-proces. De focus tot nu toe ligt voornamelijk op het informeren van raden en staten over het waarom en hoe van de RES. Varianten die we daarbij zien zijn informerende rondes langs individuele raden en staten en regionale bijeenkomsten specifiek voor raden, staten of een combinatie van beiden. Daarbij wordt soms ook het algemeen bestuur van waterschappen uitgenodigd. De rol en het betrekken van het algemeen bestuur van waterschappen kwam in de gesprekken minder expliciet naar voren.
- › De besluitvorming over de startnotitie verschilt per regio. Sommige regio's stellen deze enkel vast in het college, in andere regio's gaat de startnotitie ter besluitvorming naar de gemeenteraad. Ook komt het voor dat binnen dezelfde regio de startnotitie in de sommige gemeenten door de gemeenteraad wordt vastgesteld en in andere gemeenten het college deze vaststelt (zie volgende sheet).

Betrokkenheid raden bij startnotitie

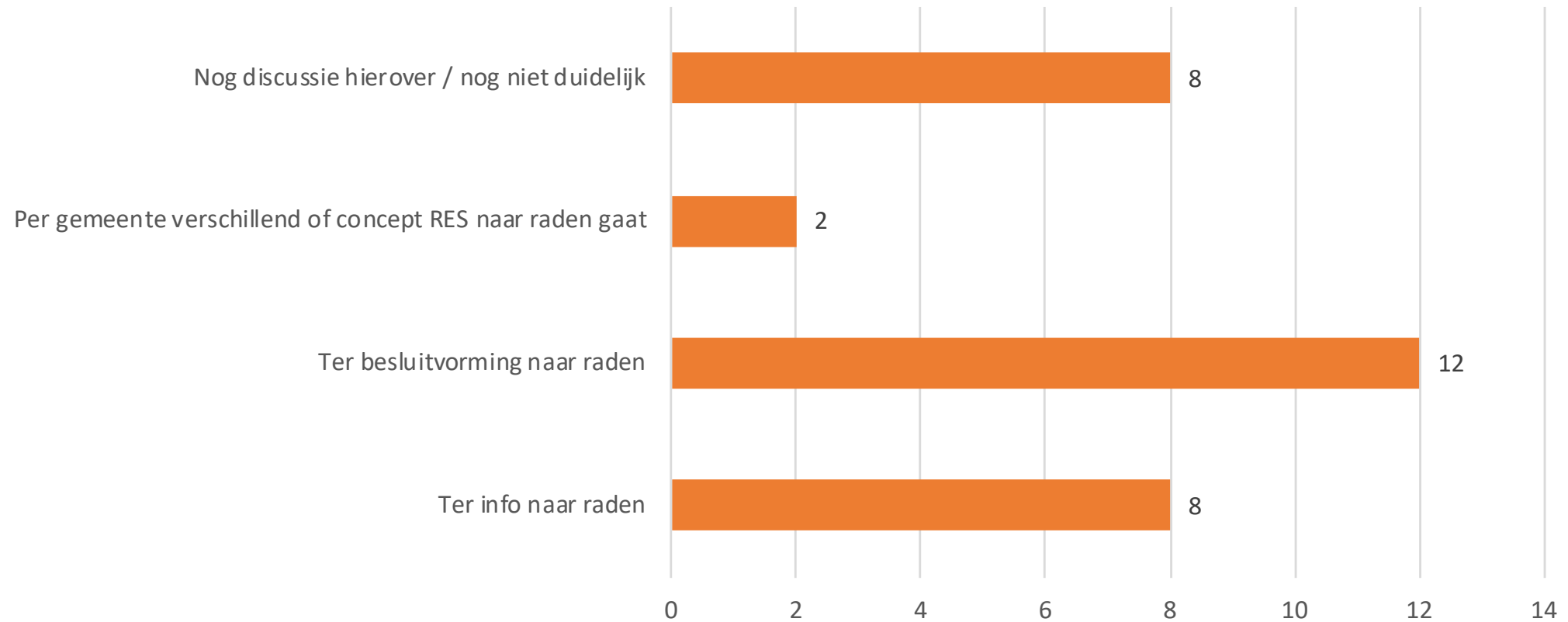
2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders

Stand van zaken (2)

- › Nog niet elke regio heeft besloten op welke manier de concept-RES wordt vastgesteld. Tussen de regio's die dit hebben besloten, bestaat verschil: in twaalf regio's stelt de gemeenteraad de concept-RES vast, in acht regio's gebeurt dit door het college (en worden de raden hierover geïnformeerd). In twee regio's kan besluitvorming over de concept-RES binnen een RES-regio verschillen (zie volgende sheet).
- › Uit de gesprekken komt naar voren dat in de verschillende regio's de meeste focus ligt op het betrekken van de raadsleden bij (de besluitvorming van) de startnotitie en de concept RES. De focus ligt minder op de leden van de provinciale staten en het algemeen bestuur van de waterschappen.
- › Uit de gesprekken en in de door ons bijgewoonde raadsinformatiebijeenkomsten blijkt dat het kennisniveau van raadsleden over de energietransitie, inhoud van het Klimaatakkoord en de RES sterk verschilt.

Betrokkenheid raden bij concept RES

2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders

Troospunten

- › Regio Twente organiseert in mei, juni en september tijdens kantooruren regionale thematafels voor inhoudelijk betrokken stakeholders. 's Avonds worden raads-, statenleden en het algemeen bestuur facultatief meegenomen in de uitkomsten van deze sessies en kunnen zij daarop reageren.
- › In verschillende regio's ervaren raadsleden middels serious gaming de ruimtelijke impact van de energietransitie. O.a. in Friesland, Holland Rijnland, Alblasserwaard, Eindhoven en West-Brabant.
- › De gemeenten uit regio Noord-Limburg (dus een deel van de regio Noord-Midden Limburg) kennen een regionale raadscommissie met één vertegenwoordiger per gemeente. Deze persoon vertegenwoordigt de gehele gemeenteraad en niet alleen de eigen partij.

2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders

Uitdagingen

- › In verschillende regio's geldt dat volksvertegenwoordigers (en bestuurders) bestuurlijke en/of politieke verantwoordelijkheid zullen moeten nemen om tot (ambitieuze) RES'sen te komen. Dit leidt mogelijk tot weerstand bij de eigen achterban. Regio's zijn sterk zoekende naar hoe hiermee om te gaan en hoe het maatschappelijk draagvlak voor de energietransitie te vergroten.
- › Veel regio's geven aan nog niet te weten hoe om te gaan met mogelijke amendementen en moties vanuit verschillende overheden binnen één RES-regio bij de startnotitie, concept-RES en RES 1.0.
- › Het borgen dat facultatieve regionale bijeenkomsten een brede volksvertegenwoordiging trekken (dus niet alleen expliciete voor- of tegenstanders van de energietransitie), ervaren regio's als een uitdaging.
- › De provinciale statenverkiezingen van afgelopen maart en de hieruit volgende coalitievorming hebben mogelijk een vertragende werking op het RES-proces. De winst van Forum voor Democratie (FvD), als kritische partij op de energietransitie, kan mogelijk van invloed worden op het proces. Een voorbeeld van deze uitwerking komt naar voren in een advies van de informateur van Flevoland waar FvD mogelijk in het college komt. In dit advies (d.d. 23 april 2019) staat dat de coalitie zich committeert aan de huidige plannen/afspraken met Rijk voor de opwek van windenergie, maar dat daar bovenop geen extra windmolens zullen komen.

3. Proces

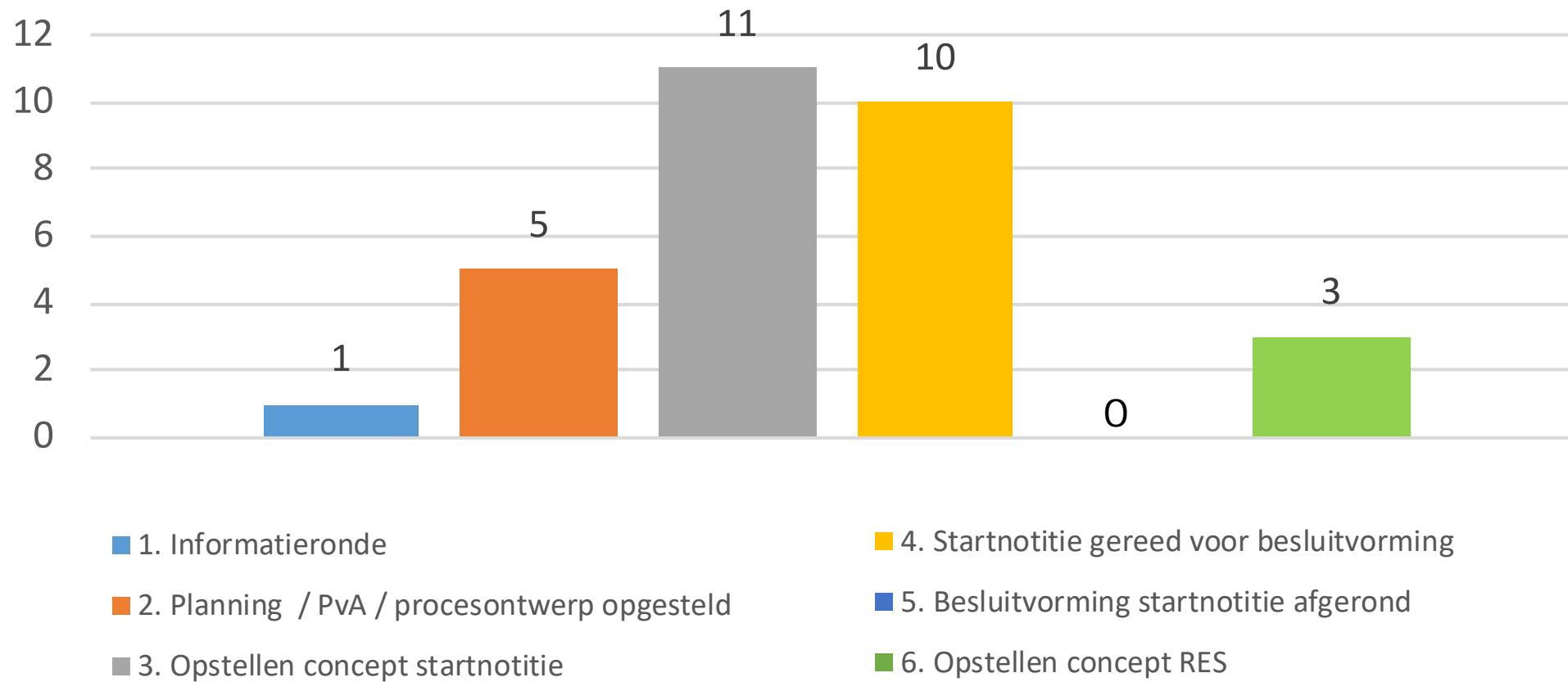
Alle regio's zijn op stoom met het RES-proces.
De relatie tussen het RES-proces en de transitievisies warmte wordt steeds belangrijker.

Stand van zaken (1)

- › Iedere regio is op dit moment gestart met het opstellen van documenten ter voorbereiding op de RES 1.0. Ook zijn alle regio's in meerdere of mindere mate gestart met werkgroepen, werkateliers en informatieavonden. De documenten die regio's opstellen en vaststellen om tot een definitief bod te komen, verschilt. In algemene zin is te zeggen dat regio's een startnotitie, een concept-RES en een definitieve RES opstellen. Er zijn echter ook regio's die geen startnotitie opstellen. Sommige regio's stellen naast de startnotitie en de concept-RES documenten als uitgangspuntennotities en/of een plan van aanpak op.
- › Het zijn van een pilotregio betekent niet automatisch dat deze regio's verder zijn in de planning dan niet-pilotregio's.
- › In de meeste regio's die een startnotitie opstellen, is deze op dit moment gereed voor besluitvorming. De inhoud van de startnotitie verschilt sterk (soms enkel procesmatig, soms planmatig en in sommige regio's bevat deze al enige inhoud).
- › Een klein aantal regio's is op dit moment gestart met het proces om te komen tot een concept-RES.

Stand van zaken regio's

3. Proces

Stand van zaken (2)

- › Provincie Limburg heeft het thema 'energie' controversieel verklaard. Dit betekent dat vanuit de provincie geen activiteiten op dit thema (en dus ook niet op de RES) worden ondernomen totdat helder is wat het beleid van het nieuwe college op energie is. Praktisch betekent dit bijvoorbeeld dat de startnotities van Noord-Midden Limburg en Zuid-Limburg voorlopig niet door de provincie zullen worden vastgesteld.

3. Proces

Troospunten

- › Hoewel de datum van ondertekening van het Klimaatakkoord nog niet bekend is, is iedere regio gestart met het RES-proces. In sommige regio's is deze ondertekening niet van invloed op het RES-proces. Ook wanneer het Klimaatakkoord niet wordt getekend, vervolgen deze regio's hun RES-proces.
- › Regio Drechtsteden is van plan het RES-proces snel te doorlopen. Zij vinden dat zij als regio de plicht hebben om aan inwoners en bedrijven zo snel mogelijk handelingsperspectief te bieden over de energietransitie.
- › Regio Zeeland heeft een overzichtelijk schema opgesteld dat een overzicht geeft van verschillende gerelateerde beleidstrajecten en de invloed van deze trajecten op het RES-proces.

3. Proces

Uitdagingen (1)

- › De korte doorlooptijd van het RES-proces staat met stip op één als grootste uitdaging. Vrijwel alle ambtelijk trekkers geven aan dat de doorlooptijd om tot komen tot een definitief bod erg kort is, zeker in combinatie met de gewenste participatie. Regio's worstelen met de balans tussen het participatievraagstuk en de tijdsdruk. Vrijwel alle regio's geven aan dat een langere doorlooptijd het RES-proces zou vergemakkelijken en dat dan meer tijd aan participatie zal worden besteed.
- › Veel regio's zijn voor een goede uitvoering van het RES-proces afhankelijk van de beloofde middelen vanuit het Rijk. Door het verschuiven van de ondertekening van Klimaatakkoord - en de daaraan gekoppelde middelen - bestaat de mogelijkheid dat een deel van de werkzaamheden in een aantal regio's enkele maanden tot stilstand komt.
- › Het verschuiven van de ondertekening van het Klimaatakkoord – en de daaraan gekoppelde planning van oplevering van RES 1.0 – betekent in de praktijk dat de RES 1.0 en de gemeentelijke transitievisies warmte vrijwel tegelijkertijd opgeleverd moeten worden. Dit vraagt om een goede afstemming tussen de regionale structuur warmte in de RES en de lokale transitievisies warmte.

3. Proces

Uitdagingen (2)

- › Het blijft voor alle regio's een fikse uitdaging om de relatie tussen het RES-proces en andere aanpalende processen (NOVI, decentraal omgevingsbeleid etc.) goed vorm te geven en de mate van afstemming verschilt per regio. Vanuit de gemeenten blijken vooralsnog vooral medewerkers duurzaamheid te participeren in de RES-werkgroepen. Medewerkers met andere achtergronden, zoals ruimtelijke ordening, zijn op dit moment veel minder betrokken.
- › Diverse trekkers van RES-regio's geven aan dat het een uitdaging is om de communicatie op verschillende niveaus (landelijk, regionaal en lokaal) goed op elkaar te laten aansluiten.
- › Een uitdaging is om vroegtijdig in het RES-proces na te denken over de vertaling van de RES naar het omgevingsbeleid. In enkele regio's wordt dit al opgepakt en/of over nagedacht.

4. Inhoud

Regio's kiezen een eigen breedte en ambitie in RES-proces en –bod. Dit maakt het optellen en vergelijken van de RES-aanbiedingen een uitdaging.

Stand van zaken

- › De scope van de RES verschilt in de regio's. Sommige regio's beperken de scope van de RES tot de thema's elektriciteit en gebouwde omgeving. Andere regio's betrekken in de RES ook de andere thematafels van het ontwerp Klimaatakkoord zoals mobiliteit, industrie en landbouw.
- › De opdracht voor het bod in de RES 1.0 wordt veelal strategisch opgevat. Dit betekent dat sommige regio's huiverig zijn om een ambitieus bod te doen, omdat niet duidelijk is of en hoe ze daar voldoende voor gecompenseerd/beloond worden.
- › Sommige regio's kiezen ervoor een ambitieus bod in te dienen, gekoppeld aan zogenaamde 'beleidsknoppen' (benodigde aanpassing van voornamelijk provinciaal– en/of rijksbeleid). Andere regio's zullen juist strategisch kiezen voor een minder ambitieus bod (zonder knoppen). Het optellen en vergelijken van de RES-biedingen wordt daardoor lastig.
- › Veel organisaties uit Gelderland hebben in 2015 met elkaar het Gelders Energie Akkoord (GEA) gesloten. In dit akkoord is een hogere ambitie afgesproken dan in het ontwerp Klimaatakkoord (55% CO-reductie i.p.v. 49% in 2030). Het GEA werkt direct door in de RES'sen van de regio's in Gelderland.

4. Inhoud

Troospunten

- › Regio Goeree-Overflakkee zet actief in op innovatieve oplossingen zoals getijdeopwekking en waterstof. Deze oplossingen nemen ze mee in hun RES-bod.
- › Regio Holland Rijnland werkt nauw samen met Heineken. Heineken heeft de ambitie om op eigen terrein meerdere windmolens te plaatsen en om tot elektrische scheepvaart te komen. De samenwerking tussen de regio en Heineken werkt door in het RES-bod.
- › Regio Drenthe ziet de RES als hulpmiddel om een goede afweging te maken t.a.v. andere waarden van het gebied, zoals bijvoorbeeld het open landschap, natuur, recreatiewaarden en leefbaarheid.

4. Inhoud

Uitdagingen

- › De kaders vanuit bestaand beleid (over het algemeen provinciaal beleid) bieden nauwelijks ruimte voor uitbreiding van wind en zon. Om de gestelde RES-doelen te behalen is het noodzakelijk beleid te wijzigen/te versoepelen. Elke regio staat voor de uitdaging om als verschillende overheden – met niet altijd dezelfde belangen - gezamenlijk te bepalen welk beleid versoepeld wordt om de doelstellingen te behalen.
- › De huidige wettelijke mogelijkheden m.b.t. de aanpassing van het elektriciteitsnet zijn beperkt. Hoe hiermee om te gaan is voor veel regio's een uitdaging.
- › De kaders van de RES voor het deel van de gebouwde omgeving/warmte zijn minder goed uitgewerkt. Veel RES-regio's hebben hierdoor op dit moment (nog) geen helder beeld op welke manier zij 'warmte' in de RES zullen uitwerken. Dit onderwerp krijgt vanuit deze reden ook minder aandacht in regionale bijeenkomsten. Nota Bene: Dit beeld uit de gesprekken komt overeen met het beeld van de trekkersdag van 2 april jl.
- › De optelbaarheid van de 30 RES-biedingen wordt een uitdaging. Dit omdat de regio's elk op hun eigen manier (zowel in vorm als in inhoud) hun RES-bod opstellen.

5. Participatie

De participatie is naar aard en vorm een enorme uitdaging en nog maar mondjesmaat op stoom.

Stand van zaken (1)

- › Regio's interpreteren het woord 'participatie' verschillend. Sommige regio's zien participatie als het betrekken van raden, staten en de algemene vergadering van waterschappen (volksvertegenwoordiging). Anderen vinden het betrekken van (georganiseerde) burgers en bedrijven participatie (maatschappelijke participatie). Weer anderen beschouwen participatie als het in het ontwerp Klimaatakkoord geformuleerde streven naar een evenwichtige eigendomsverdeling bij duurzame opwek in 2030 - 50% eigendom van lokale burgers en bedrijven- (participatie in energieprojecten).
- › In algemene zin (een klein aantal regio's uitgezonderd) moet participatie – specifiek de maatschappelijke participatie - nog vormkrijgen in de regio's. Ongeveer een kwart van de regio's geeft expliciet aan nog geen aanpak te hebben / dit als een vraagstuk te zien / hiermee te worstelen. De regio's zijn vooral zoekende naar welke mate van maatschappelijke participatie realistisch en haalbaar is, met het oog op de korte doorlooptijd tot de concept RES en RES 1.0. Een klein aantal regio's is reeds begonnen met het daadwerkelijk organiseren van participatie.

5. Participatie

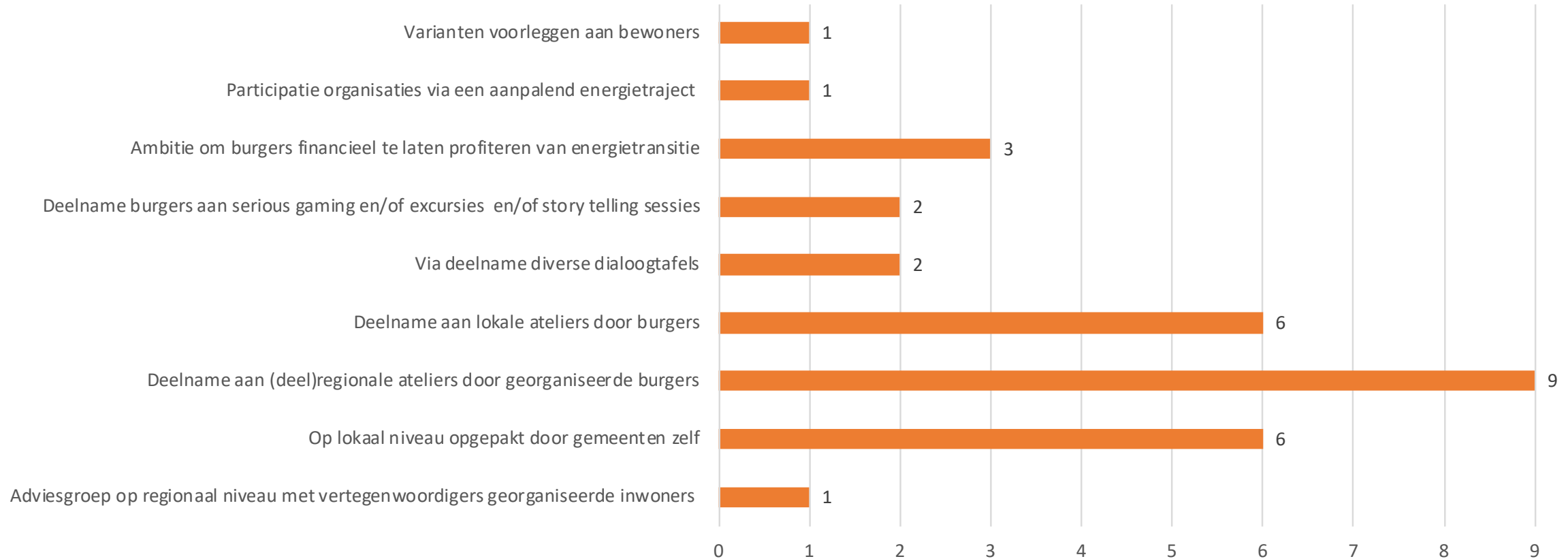
Stand van zaken (2)

- › De (voorgenomen) aanpak voor maatschappelijke participatie in de regio's loopt uiteen. In diverse regio's worden (georganiseerde) burgers en maatschappelijke organisaties en bedrijven uitgenodigd om deel te nemen aan regionale en/of lokale werkateliers en bijeenkomsten. Voor de organisatie hiervan worden vaak externe partijen ingehuurd. In sommige regio's wordt de verantwoordelijkheid van participatie, 'het lokale gesprek', neergelegd bij de gemeenten zelf, waarbij de regio faciliteert of niet betrokken is (zie volgende sheet).
- › De meeste regio's (21) kennen de participatiecoalitie (enigszins). Het is onduidelijk voor veel regio's wat de specifieke bijdrage van de participatiecoalitie aan de maatschappelijke participatie in het RES-proces kan zijn en welke rol zij daarbij hebben. De meeste regio's weten dan ook nog niet of ze gebruik willen maken van de participatiecoalitie (21). Vier regio's geven aan de participatiecoalitie wel in te willen zetten en vijf regio's hebben daar geen behoefte aan (zie twee sheets verder).

Wijze van maatschappelijke participatie

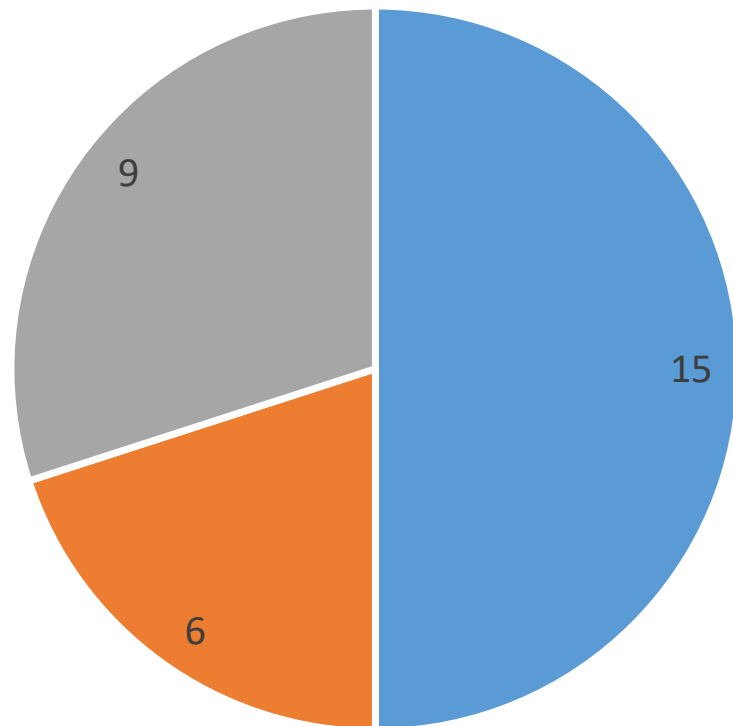
- meerdere acties per regio mogelijk -

In 6 regio's is nog onduidelijk / nog niet bekend of en zo ja, hoe participatie wordt vormgegeven.
Twee regio's kiezen er bewust voor om nog geen burgerparticipatie (op regionaal niveau) te doen in het 1^e jaar.

Bekendheid met de Participatiecoalitie

■ ja ■ enigszins ■ nee

Gebruik willen maken van PC	Aantal
Ja	4
Nee	5
Weet het (nog) niet	21
TOTAAL	30

Er wordt gesuggereerd dat gemeenten zelf geen kennis / ervaring met participatie hebben.

Als ze onpartijdig zijn, dan steun welkom!

Zijn zij wel de juiste partij om gemeenten te helpen?

5. Participatie

Troospunten

- › Regio West-Brabant organiseert o.a. energie-safari's langs diverse energieprojecten in de regio om bewoners te informeren over de totstandkoming van deze projecten en ervaringen van betrokkenen.
- › Regio U16 is voornemens om - naast lokale gesprekken door de gemeenten zelf - de gemeenten de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan een roadshow, waarin een onafhankelijk bureau het gesprek met de samenleving voert.
- › In Drenthe zijn bewoners al in een eerder stadium betrokken bij het zoeken naar productielocaties.

5. Participatie

Uitdagingen

- › De voornaamste uitdaging voor de regio's is om een gedegen participatieproces te organiseren in de korte doorlooptijd tot de concept RES en RES 1.0.
- › De mogelijke bijdrage van de participatiecoalitie is vooralsnog onduidelijk voor de regio's. Heldere communicatie hierover is wenselijk.
- › Het is nog niet voor alle regio's duidelijk wat het streven naar een evenwichtige eigendomsverhouding van lokale opwek (50% eigendom van de productie van lokale burgers en bedrijven) concreet betekent en of/hoe zij dit moeten meenemen in het RES-proces.

6. Ondersteuning

De regio's ervaren dat de ondersteuning van het NP RES in deze opstartfase vooral uit informeren bestaat, terwijl er een toenemende behoefte is aan tijdig advies (niet voorschrijven).

Stand van zaken (1)

Algemeen

- › Regio's hebben een grote behoefte aan ondersteuning bij de communicatie over de boodschap van het Klimaatakkoord, het waarom van de RES en de (individuele) gevolgen van de energietransitie. Deze communicatie moet volgens de trekkers snel komen en afgestemd zijn op wat leeft in de regio.
- › Ook wordt ondersteuning op het vormgeven van participatie genoemd als grote behoefte. Het vormgeven van een goed en passend participatietraject is binnen veel regio's nog een vraagstuk (zie ook participatie).
- › Ambtelijke trekkers zijn zoekende in hun (aanvullende) ondersteuningsbehoefte. Doordat in veel regio's het RES-proces nog niet volledig is uitgekristalliseerd, weten ze op dit moment nog niet op welke onderwerpen behoefte aan ondersteuning zal zijn.

6. Ondersteuning

Stand van zaken (2)

Ondersteuning vanuit de provincie

- › Alle provincies ondersteunen de RES-regio('s) in de eigen provincie in meerdere of mindere mate. In de ondersteuning bestaan grote verschillen. Sommige provincies dragen (substantieel) financieel bij, anderen op inhoud en proces. Ook komt een combinatie van beide voor.
- › De provincies Noord-Holland, Overijssel, Noord-Brabant (ook bestuurlijk), Zuid-Holland en Gelderland kennen periodiek overleg tussen de ambtelijke trekkers van verschillende regio's. Utrecht en Limburg faciliteren dit niet (in Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland en Zeeland zijn de grenzen van de regio gelijk aan de provinciegrenzen).

Ondersteuning vanuit NP RES

- › De landelijke bijeenkomsten worden als prettig ervaren en goed bezocht door de ambtelijke trekkers. Men vindt het fijn om elkaar tijdens deze bijeenkomsten te ontmoeten en onderling ervaringen te delen.
- › De trekkers zien graag dat het NP RES actief en vanuit eigen beweging ondersteuningsproducten aanbiedt. Dit omdat trekkers niet altijd weten welke ondersteuningsbehoeften zij (in de toekomst) hebben.
- › Regio's zouden graag zien dat het NP RES regio's met een vergelijkbare situatie (bijvoorbeeld op inhoud en/of proces) in contact worden gebracht met soortgelijke regio's om ervaringen uit te wisselen.

6. Ondersteuning

Troospunten

- › Verschillende regio's zoeken elkaar al actief op om ervaringen te delen en samen op te trekken. Tussen de regio's in provincie Noord-Brabant en provincie Zuid-Holland wordt actief afgestemd.
- › De website van het NP RES wordt positief gewaardeerd. De website bevat nuttige en bruikbare informatie.
- › De afstemming tussen communicatie NP RES en communicatieadviseurs uit de regio's wordt als positief ervaren.
- › Doordat sommige provincies de kosten (voor)financieren, is het voor de regio's in die provincies mogelijk om sneller stappen te zetten in het RES-proces. Deze regio's zijn minder afhankelijk van de rijksbijdrage.

6. Ondersteuning

Uitdagingen

- › De faciliterende en ondersteunende rol van de provincie conflicteert in sommige gevallen met het feit dat de provincie ook belanghebbende is in de regio. Het principe van gelijkwaardige samenwerking is in sommige regio's een uitdaging vanwege de (veel) sterkere financiële positie van de provincie.
- › De regio's vragen zich af hoe nieuw aan te trekken regio-accounthouders vanuit het NP RES meerwaarde voor de regio gaan brengen. Vanuit de expertpool is ondersteuning op inhoud beschikbaar. Verschillende regio's twijfelen op hierop aanvullend nog wat nodig is.
- › Het wordt een uitdaging om als NP RES goed aan te sluiten en in te spelen op de behoeften vanuit de regio. De regio's waarderen het minder als geprobeerd wordt dit te realiseren via inhaalslagen (bijvoorbeeld door nog aan te trekken regio-accounthouders). Men ziet liever dat de focus wordt gelegd op de tijdige realisatie van ondersteuningsproducten – gemaakt voor en met regio's - die in de toekomst gaan spelen (werk vooruit).
- › Per landsdeel bestaan geen vertegenwoordigers. De regio's zien niet voor zich hoe een bestuurder, zoals in het programmaplan van het NP RES staat, een landsdeel kan vertegenwoordigen.

7. Financiële rijksbijdrage

Regio's doen een appèl op het Rijk om tijdig en niet bureaucratisch mee te financieren aan het RES-proces.

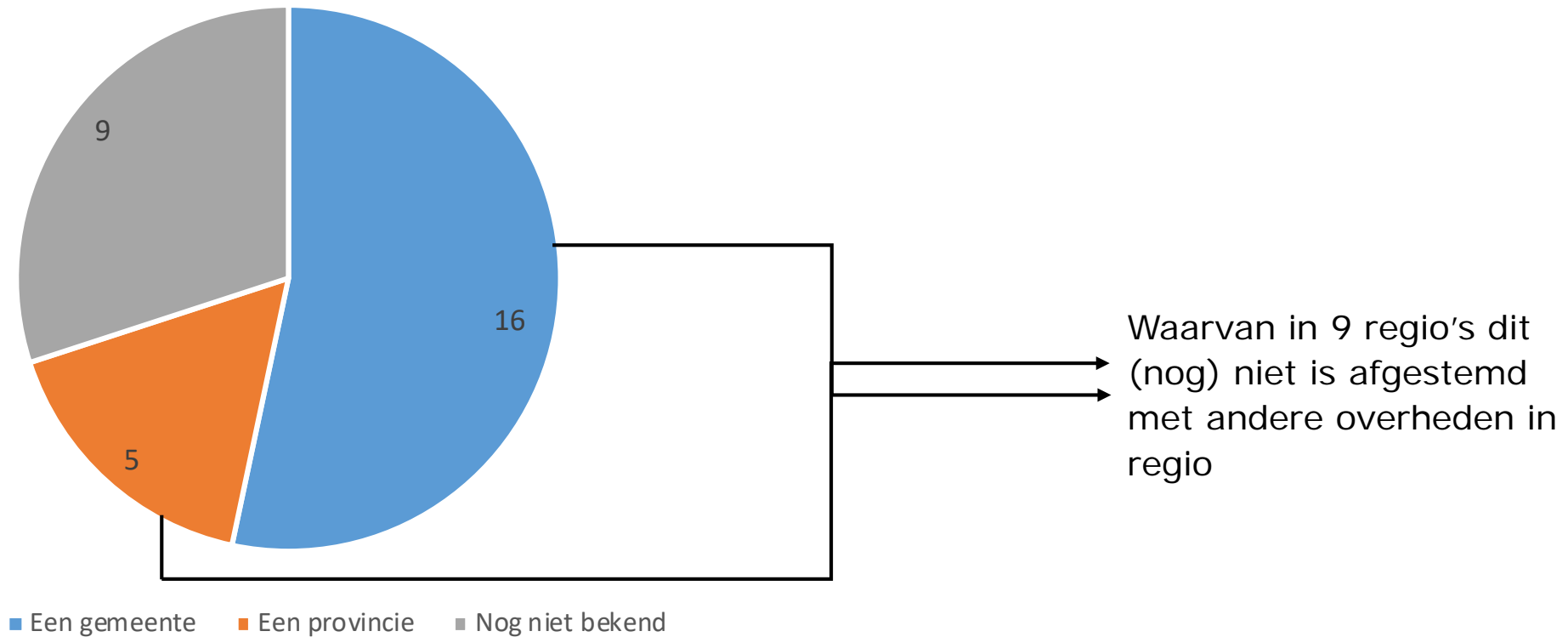
Stand van zaken (1)

- › Hoewel concrete afspraken over de ontvangende organisatie van de rijksbijdrage soms nog ontbreken, is er in de meeste regio's een logische organisatie aanwijsbaar. In zestien regio's is dat een gemeente, in vijf een provincie (zie volgende sheet).
- › Als de mogelijkheid er zou zijn, dan willen zes regio's het geld alloceren aan een gemeenschappelijke regeling (GR) en bij één regio is dat een waterschap (zie volgende sheet).
- › De meeste regio's hebben reeds nagedacht over waaraan ze de rijksbijdrage willen besteden. Bestedingsdoeleinden zijn onder andere communicatie, capaciteit bij gemeenten en inhuur van projectmedewerkers op regionaal niveau (zie twee sheets verder).

Nota Bene: Bij de keuze voor een decentralisatie uitkering (DU) is het alloceren van middelen aan een GR en waterschap niet mogelijk. Bij een specifieke uitkering (SU) is het alloceren van middelen aan een waterschap niet mogelijk. Zowel een DU als een SU kan worden gealloceerd aan een gemeente of provincie.

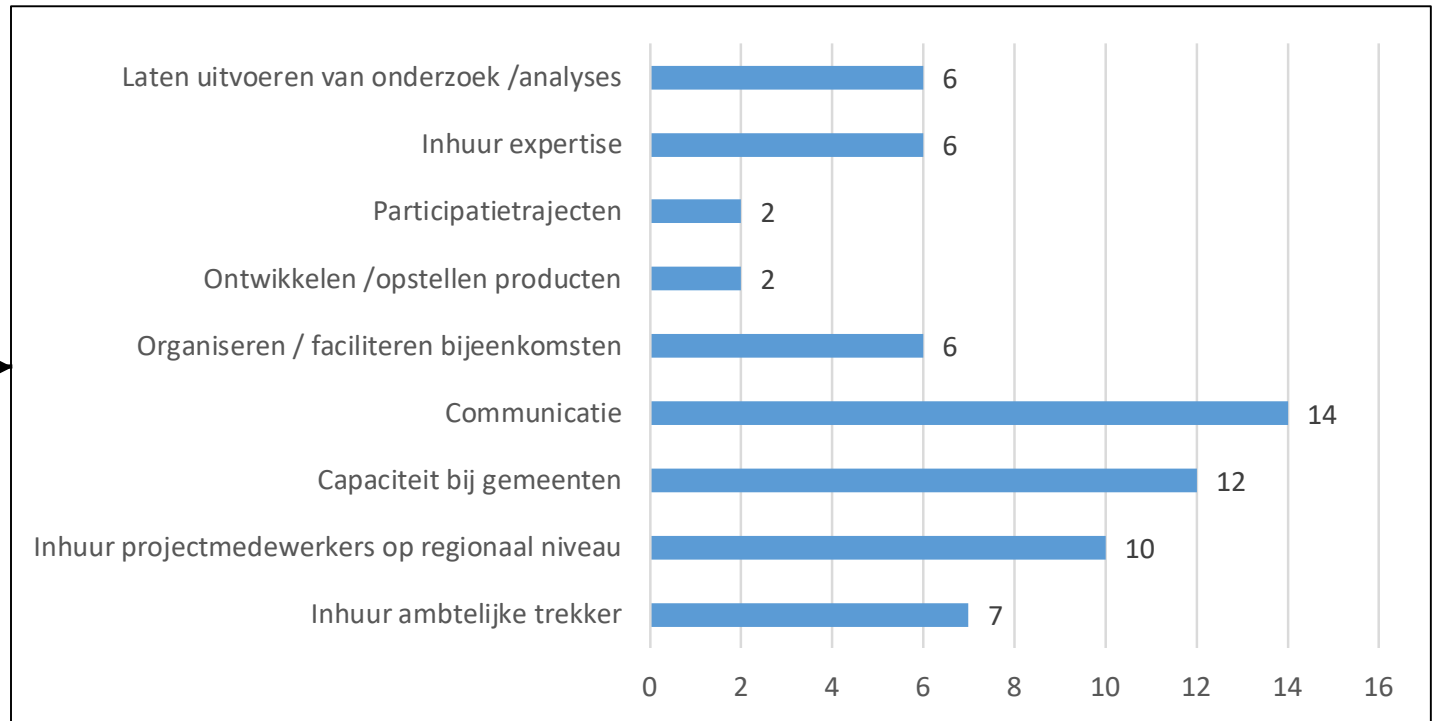
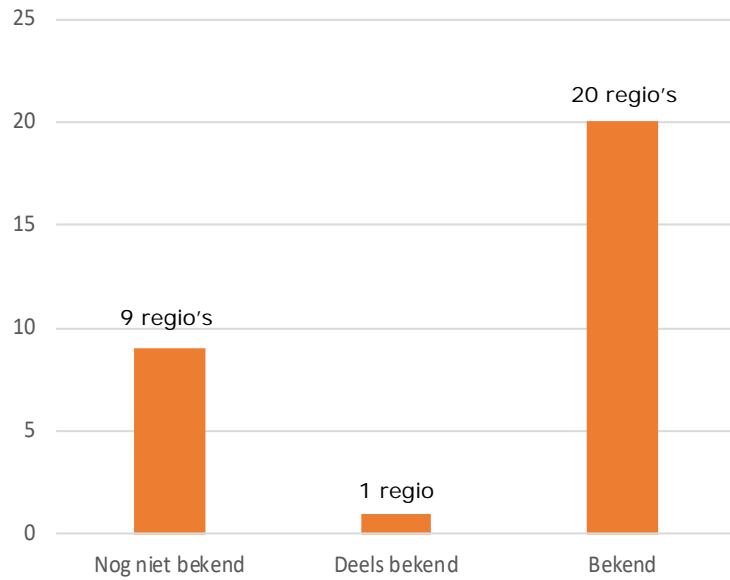
Host organisatie voor financiële rijksbijdrage

7 regio's hebben de voorkeur om de middelen over te laten maken naar de regio of waterschap

Verwachte besteding rijksbijdrage

7. Financiële rijksbijdrage

Stand van zaken (2)

- › Vrijwel alle regio's geven aan niet te voelen voor een gedetailleerde aanvraagprocedure met verantwoordingverplichtingen.
- › Voor sommige regio's is de rijksbijdrage cruciaal voor de voortgang van het RES-proces.
- › Tevredenheid over de hoogte van de rijksbijdrage is niet als vraag opgenomen in de gesprekken met de RES-trekkers. De hoogte van de bijdrage was ten tijde van sommige gesprekken ook nog niet gecommuniceerd door het NP RES. In sommige gesprekken kwam het bedrag terloops ter sprake. Enkele regio's gaven daarbij aan ontevreden te zijn over de hoogte van de rijksbijdrage aan hun regio.

7. Financiële rijksbijdrage

Uitdagingen

- › Het Rijk beschikt (nog) niet over een financieel instrument dat geheel past bij de interbestuurlijke samenwerkingsstructuur van de RES, waarbij verschillende overheden samen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de opgave.
- › Aan Rijkszijde is nog geen definitieve keuze gemaakt voor een financieel instrument. De doorlooptijd die de inzet van sommige instrumenten vraagt, kan mogelijk leiden tot een vertraagde allocatie van middelen aan de regio's (later dan de formele ondertekening van het Klimaatakkoord). Dit is een afbreukrisico voor de relatie tussen Rijk en regio.

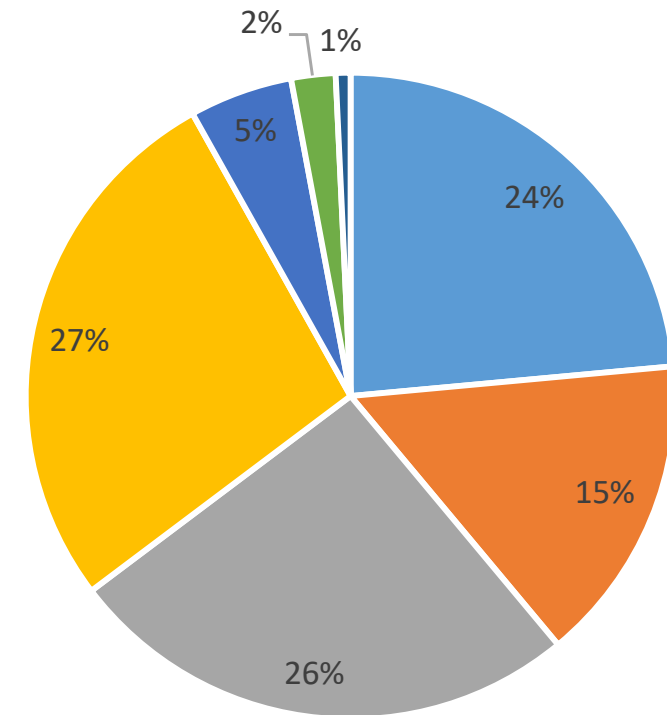
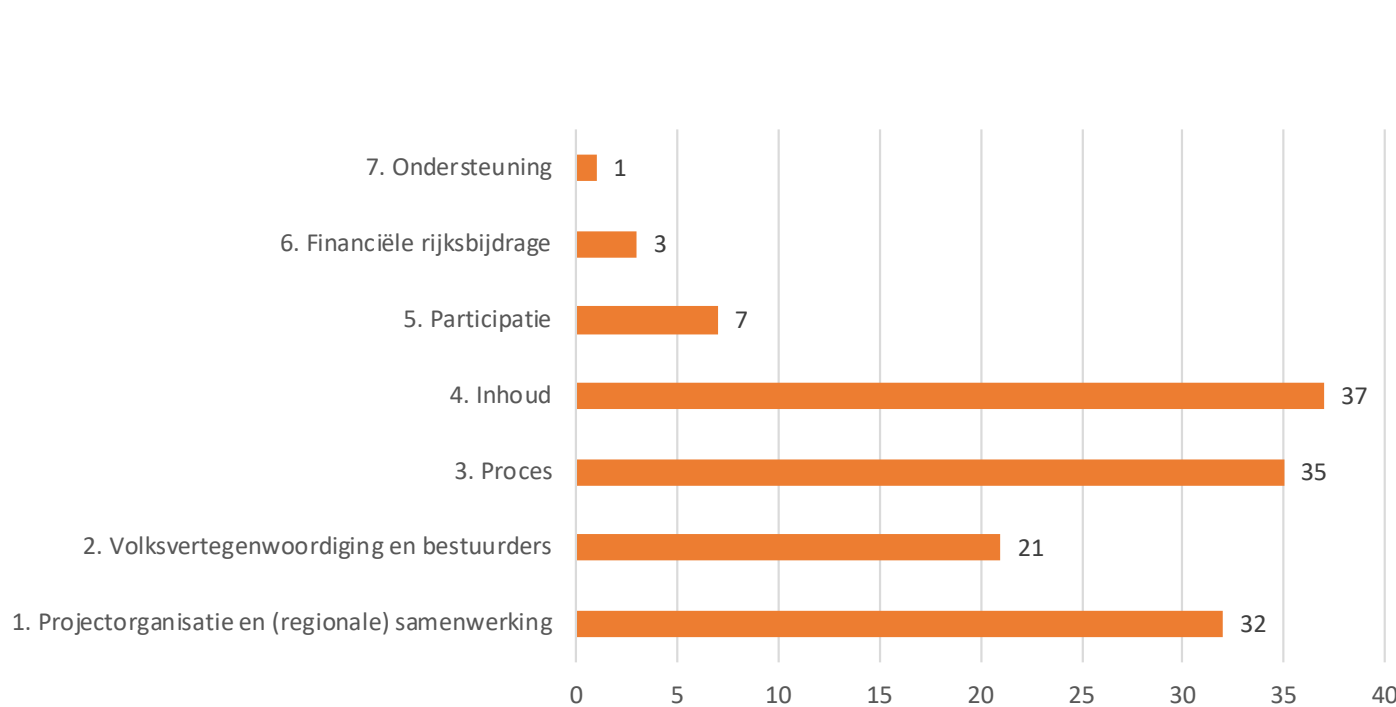
Nota Bene: Het is wenselijk dat voor de zomervakantie wordt gecommuniceerd wat de definitieve bijdrage per regio is en dat deze bijdrage zo snel mogelijk na de vakantie aan de regio's uitgekeerd kan worden, zodat regio's stappen kunnen blijven maken. Vanuit BZK wordt – in afstemming met het NP RES - actie ondernomen om per regio een schriftelijke bevestiging te krijgen naar welke organisatie (gemeente of provincie) deze bijdrage moet worden overgemaakt.

Bijlage

Genoemde uitdagingen door ambtelijke trekkers

Gemiddeld 4,5 uitdagingen per regio

- 1. Projectorganisatie en (regionale) samenwerking
- 2. Volksvertegenwoordiging en bestuurders
- 3. Proces
- 4. Inhoud
- 5. Participatie
- 6. Financiële rijksbijdrage
- 7. Ondersteuning

VRAGEN?